

Helsinki 18.5.2026

Asia: SEYn lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eläintenpitokieltoa koskevan sääntelyn muuttamiseksi

VN/24182/2023-OM-35

Määräämisperusteet

SEY Suomen eläinsuojelu pitää perusteltuna, että perusmuotoisesta eläinsuojelurikoksesta tuomittu olisi määrättävä eläintenpitokieltoon, ellei kiellon määräämättä jättämiselle ole painavia syitä.

Eduskunnan lakivaliokunta totesi jo vuonna 1998 antamassaan lausunnossa (LaVM 3/1998 vp), että "siltoin kun henkilön näytetään syyllistyneen eläinsuojelurikokseen, selkeänä pääsääntönä pitää olla henkilön tuomitseminen menettämään oikeutensa pitää eläintä. Oikeusministeriön on seurattava tuomioistuinkäytäntöä ja ryhdyttävä toimenpiteisiin säännösten muuttamiseksi, jos oikeuskäytäntö ei vastaa lakivaliokunnassa omaksuttua kantaa. "

Asiassa tulee huomioida myös se, että ymmärrys eläinten kokemasta kärsimyksestä ja kivusta sekä toisaalta tarpeesta turvata eläintä näiltä asioilta, on kehittynyt merkittävästi edellä viitatuin lakivaliokunnan lausunnon jälkeen.

Eläintenpitokiellon tuomitseminen ei ole kuitenkaan muodostunut selkeäksi pääsäännöksi eläinsuojelurikokseen syyllistyneen kohdalla. Näin ollen sääntely tulee muuttaa ehdotetun mukaiseksi.

Toteamme vielä, että ehdotetun sääntelyn säännös painavista syistä kiellon määräämättä jättämisen perusteena jättävät tuomioistuimelle riittävästi tapauskohtaista harkintavaltaa.

Voimassaoloajat

SEY pitää eläintenpitokiellon vähimmäiskeston nostamista perusmuotoisissa teoissa kolmeen vuoteen ja törkeissä tekemuodoissa viiteen vuoteen kannatettavana. Ehdotetut voimassaoloajat tukisivat nykyistä paremmin eläintenpitokiellon tarkoituksen toteutumista.

Eläintenpitokiellon muuttaminen ja kumoaminen

SEY katsoo, että eläintenpitokiellon muuttamista ja kumoamista koskevaa sääntelyehdotusta voidaan lähtökohtaisesti pitää tarpeellisena. Sääntelyehdotus on kuitenkin täysin riittämätön. Esitetyn muotoisena sääntely tulisi vesittämään eläintenpitokieltoa koskevan sääntelyn tarkoitusta.

Kuten esitysluonnoksessakin todetaan, eläintenpitokielto on luonteeltaan turvaamistoimi, joka perustuu eläimiin kohdistuvan rikoksen tai eläinten hyvinvoinnin vaarantamisen uhkaan. Näin ollen olisi perusteltua, että eläintenpitokieltoa voitaisiin muuttaa muiden lakisääteisten kieltomenettelyjen tavoin tilanteissa, joissa tällaista uhkaa ei enää voida katsoa olevan käsillä.

Esitysluonnoksessa muun ohella mainitaan, että eläintenpitokiellon muuttamiselle tai kumoamiselle merkityksellisen olosuhteiden muutoksen tulisi liittyä eläintenpitokiellolla suojattavan eläinten hyvinvoinnin turvaamisen kannalta merkityksellisiin tekijöihin. Olosuhteiden muuttumisen tulisi olla laadultaan sellaista, ettei vaaraa eläimiin kohdistuvan rikoksen uusimisesta tai eläinten hyvinvoinnin vahingoittamisesta voitaisi enää perustellusti katsoa olevan käsillä. Esitysluonnoksessa lausutaan myös esimerkiksi eläintenpitokiellon kannalta merkityksellisen uhan poistumisesta, hakijan näyttötaakasta, tuomioistuimen velvollisuudesta huolehtia asian perusteellisesta käsittelystä sekä syyttäjän kuulemisesta.

SEY toteaa, että sääntelyehdotuksen tulisi sisältää säännökset myös niistä menettelytavoista, jotka koskevat eläintenpitokiellon muuttamista tai kumoamista koskevien olosuhteiden muuttumisen arviointia. Erityisen tärkeää olisi säätää esimerkiksi kunnallisen valvontaeläinlääkärin kuulemisesta, sillä tuomioistuimella tai syyttäjällä ei ole riittävää substanssiosaamista itsenäisesti arvioida eläinten hyvinvoinnin turvaamisen kannalta merkityksellisiä seikkoja. Virkaeläinlääkärin kuuleminen tulee säätää rakenteelliseksi osaksi tätä prosessia.

Eläintenpitokieltoa koskeva rekisteröinti ja tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuus

SEY katsoo, että luonnos eläintenpitokieltoa koskevan rekisteröinnin ja tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuuden osalta on kannatettava.

Eläintenpitokiellon rikkomisen rangaistusasteikko

SEY pitää ehdotettua rangaistusasteikkoa perusteltuna. Ehdotettu rangaistusasteikko yhdenmukaistaa turvaamistoimia (lähestymiskielto ym.) koskevien rikkomisten rangaistusasteikkoja. Se myös tehostaa eläintenpitokieltojen valvontaa, sillä ehdotetun sääntelyn mukainen rangaistusasteikko mahdollistaa myös pakkokeinolain mukaisen kotietsinnän toimittamisen epäillyissä rikkomistapauksissa.

Vaihtoehtoiset keinot ehdotetulle lainsäädännölle

SEY yhtyy Helsingin- ja Itä-Suomen hovioikeuksien näkemyksiin.

Täydentävinä keinoina tulisi tarkastella eläinsuojeluvalvonnan tehostamista, viranomaisyhteistyön kehittämistä sekä ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä.

